

„Fram, fram! Kristmænd,
Korsmænd, Kongsmænd!“

St. Olaf.

„Ret og Sandhed.“

Katholsk Tidende.

Dette blad udkommer hver søndag og betales med 1 krone pr. kvartal (porte iberegnet). Abonnement modtages i Norge, Sverige, Danmark og Tyskland paa alle postkontorer, men for Kristianas og for andre end forannevnte landes vedkommende i St. Olafs Trykkeri, Akersveien nr. 4, Kristiania. — Bekjendtgjørelser betales med 10 øre pr. petilinie.

Politisk oversigt.

Internationale kongresser følger slag i slag. Snart skal der i London holdes en fredskongres. Anti-slaverikongressen i Brüssel har sluttet sine arbejder og opsat følgende generalakt: Bekjæmpelsen af slavehandelen i det indre Afrika skal ske ved en fremadskridende ordning af omraadetets retslige, religiøse og militære forvaltning, ved den successive oprettelse af stærkt besatte stationer, ved anlæggelse af veie og jernbaner, ved dampskibslinjer paa søerne og floderne i det indre, der skal dækkes af forter paa bredden, ved telegraflinjer med mellemstationer mellem forvaltningscentrerne og kysten og endelig ved udsendelsen af streifkorps, der skal sikre forbindelsen mellem stationerne indbyrdes og med kysten samt indskrænke indførselen af vaaben. Regjeringerne kan overdrage sine forpligtelser til et kompagni; men de vedbliver selv at bære ansvaret. Flygtende slaver skal tages under beskyttelse. Mellem den 20de nordlige og 22de sydlige breddegrad ved det atlantiske og det indiske hav, medindbefattet øerne 110 mil fra kysten, er indførselen af skydevaaben, krudt og brændevin forbudt. Individuelle undtagelser og gennemførsel kan finde sted under regjeringstilsyn. Der skal oprettes vagtposter til ophævelse og befrielse af slavekaravaner. Ved kysterne skal der træffes foranstaltninger til forhindring af slavehandelen og til misbrug af flag og slavetransport paa autoriserede skibe. I Zanzibar skal der oprettes et opsynskontor. Der skal føres det skarpeste tilsyn med de indfødtes skibe; intet af disse maa optage sorte passagerer ved Afrikas kyster eller øer uden under europæiske residents opsyn. De, der handler mod disse bestemmelser, straffes efter lovene i det land, hvis flag skibet fører. De følgende artikler fastsætter enkelthederne angaaende udførelsen af forholdsregler til beskyttelse af befriede slaver og opfangelse af slaveskibe. Undersøgelsesretten strækker sig til mistænkelige skibe i havbæltet fra Beludschistan til Quililiman; Tyrkiet, Persien og Zanzibar undertrykker slavehandelen paa sine omraader. Traktatmagterne meddeler kong Leopold godkjendelsen af generalakten, der træder i kraft 60 dage efter den sidste tiltrædelseserklæring.

Storthinget blev i onsdags opløst. — Rusland gjør almindelig tjeneste som bussemand under forsvarsbevægelsen. „Berg. Aftbl.“ skriver f. eks.: „Ganske naturlig følges med spændt opmærksomhed i vort land de begivenheder, som i denne tid finder sted paa den finske halvø. Jo nærmere det russiske enevoldsherredømme i sin fulde og afskrækkende skikkelse rykker os ind paa livet, desto større føles uhyggen og maner os til i tide at tænke paa vort selvforsvar, naar turen kunde komme til os.“ Glad er Tyskland.

Rusland har nu ophævet Finlands selvstændige stilling i postvæsenet.

Den tyske regjering ventes at ville undergaa en yderligere forandring, idet indenrigs- og krigsministeren formenes at skulle gaa af. Den første, Herrfurth, mener man, skal erstattes med det nationalliberale partis fører, overpræsident v. Bennigsen. Hvem der skulde blive Verdy de Vernois's eftermand, vides ikke.

Det franske deputeretkammer har bevilget 1 mill. francs til hjælp for de ved hagl og oversvømmelse skadelidte landstrækninger. Desuden har det tiltraadt lov om skat paa rosinvin, fra 15de næste maaned at regne. Senatet har tiltraadt den af kamret vedtagne lov om indførselstold paa mais, ris og melasse.

Den italienske regjering har afsat kommunestyrelsen i Rom. Indtil en ny er valgt, er der indsat en kgl. kommissær til at føre forretningerne.

Angaaende stillingen i Belgien skriver „Dagbl.“, som før truende henviste til de forestaaende, nu tilendebragte valg: „Det klerikale (s: katholske) ministerium staar sikrere end nogensinde.“

Det spanske ministerium Sagasta har maatte fortrække, da oppositionen i kamret blev det for sterk. Det er blevet afløst af Canovas del Castillo. Han var allerede flere gange førsteminister og er konservativ.

Det portugisiske kammer har vedtaget at forhøje alle skatter med 6 pct.

Den serbiske konsul i Pristina i Bulgarien er bleven myrdet paa markedspladsen.

I England vokser udsigterne til Salisbury-ministeriets undergang. — Regjeringen har maattet lægge sit irke landopkjøbs-lovforslag foreløbig paa hylden.

De forenede staters kongres har vedtaget at konfiskere mormonkirkens formue, da mormonerne ikke vil lade det lovforbudte flerkoneri fare.

For **Kongostaten** ser det sort ud. Dens indtægter svarer langt fra til udgifterne, og Holland synes ikke at ville være med til at indrømme den de haabede 10 pct. indførselstold.

Bag den **ostafrikanske** traktat mellem England og Tyskland formodes der almindelig at ligge storpolitiske drivfjære. Det maa da være aftale angaaende Englands optræden under en krig mellem Tyskland og Rusland. Det synes, at traktaten ikke vil finde afgjørende modstand hverken i de tyske eller engelske kamre. Stanley og Wiszmann, hver til fordel for sin nation, lægger derimod sin utilfredshed med traktaten aabent for dagen.

Gudstjenesten i st. Olafs kirke i Kristiania.

Søndag den 13de juli: Kl. 7 stille messe. — Kl. 8 stille messe med homili. — Kl. 10 høimesse med prædiken. — Kl. 5 andagt med prædiken.

Ugekalender.

Søndag den 13de juli, 7de søndag efter pinse (Epist.: Rom. 6. 19—23; evang.: Matth. 7. 15—21). Anaklet, pave og martyr, † ca. 91. — **Mandag**. Bonaventura, franciskanermunk og kardinalbiskop af Albano, † 1274. — **Tirsdag**. Henrik II., keiser af Tyskland, † 1024. — **Onsdag**. Karmelsskapularfest. — **Torsdag**. Leo IV., benediktinermunk og pave, † 855. — **Fredag**. Camillo de Lellis, prest og ordensstifter, † 1614. — **Lørdag**. Symmakus, pave, † 514.

Søndag den 20de. Hieronymus Emiliani.

7de søndag efter pinse.

Som man ved, falder kristendommen i to store dele, nemlig dogma og moral. Dogma eller tros læren indeholder samtlige kristelige sandheder, hvilke ethvert menneske skal antage uden undtagelse saaledes, som de er aabenbarede; moral eller sedelæren omfatter alle de sætninger, vi har at følge i vor vandel, forat denne skal være egte og kristelig. Dogmaet lærer os kort sagt, hvad vi skal tro, moralen, hvad vi skal gjøre. Hvilken af de tvende dele er mon vigtigst? Ja, sig engang: En mand skal til at bygge et hus paa et udsat sted, og det er aldeles sikkert, at der baade vil indfinde sig rasende storme, og brændingers bølgeslag vil bryde imod det. Hvad er nu det vigtigste: grundvolden eller huset? Det lader sig ikke besvare; for uden fundament staar huset ikke, og uden hus hjælper fundamentet ikke. Begge dele maa til; det ene duer ingenting uden det andet, hvorimod de forenede afgiver et trygt ly mod uveir.

Saadan gaar det paa en prik med tros- og sedelæren. Skil dem, og ingen af dem duer til noget; thi ved fastholdelse af troen alene faar du et grundlag uden hus, og ved de blotte gjerningers fastholdelse et hus uden grundlag; men foren dem, og du har en herlig bygning til læ mod de dig anfaldende uveir! At vogte over begge dele er desaarsag lige nødvendigt, saa naar

evangeliet idag advarer mod falske profeter, tales saavel om dem, der lærer falskelig om dogmaet, som om dem, der fremfører falsk lære angaaende moralen.

Det tilkommer vor herre Kristus at fastsætte betingelserne for vor frelse; thi eftersom Han selv har tilkjøbt sig denne imod sit blod, kan det ikke være mer end billigt, at Han da ogsaa skulde have lov til at bestemme prisen, enhver bør erlægge for at blive delagtiggjort i hans forløsningsdøds frugter. Dette har Han virkelig gjort, idet Han befalede menneskene, som vil være lemmer paa hans legeme og vorde medarvinger i hans rige, at de skal tro alt, hvad Han har sagt, samt høre hans eneste hellige kirke med den ærbødighed, vi skylder et af hans egen mund udgaaet ord. Kun den altsaa, som uden vragen og egenmægtig forvanskning eller lempelse godkjender i ett og alt den hellige katholske kirkes lære, opfylder betingelsen for at blive delagtig i Kristi forløsning. Og hvemsomhelst der siger noget andet end dette, hvem der lægger til eller tager fra, han er en falsk profet, kom han end ikke blot i faareklæder, men i form af en engel fra himmelen: han er en djævelens profet, hvem man vel maa vogte sig for. Thi lader nogen sig drage blot et skridt væk fra hin betingelse, da befinder han sig udenfor den rette vei, udenfor den enesaliggjørende tro.

Den første slags falske profeter er altsaa hærterikerne — de bevidste og ubevidste vranglærere. De arbejder imod sandheden, baade i bøger og blade; fra prædikestol og i tale opkastes usandfærdige beskyldninger, som de snese gange er gjendrevne. Guskelov, krones deres bestræbelser ikke altid med held, men dog for tidt. Kommer disse ulve til nogen af eder, kjære læsere, og siger, at de har sandheden og den kristelige frihed, at eders religion er løgn, og I taaber at underkaste eder vor kirkes aag, saa afvis dem; lyt ikke til dem, men sig, I har intet med dem at gjøre, og vend eder fra dem! Angriber de din hellige tro, og du ikke er sterk nok til at kunne modbevise dem, saa ti, forat det ikke, naar du bliver overvunden, skal se ud, som om kirkens grunde var slaaede af marken; svar blot: Saaledes tror jeg, for saadan staar det i min katekismus, og dermed basta.

Eftersom tro og gjerninger er lige nødvendige til frelse, er tros- og sedelærens modstandere ogsaa lige farlige; begge er derfor indbefattede af Kristus under navnet „de falske profeter“. Vi skal her rette opmærksomheden paa en saare farlig slags, nemlig de daarlige kammerater. Disse er djævelens bedste verktøi; og vilde man give sig til at udspørge hver enkelt af læserne, hvordan han kom til at begaa den

ene eller den anden slags synd, saa vilde man erfare, at det fra begyndelsen af som oftest er andre, der enten ved ligefrem opfordring eller dog ved sit slette eksempel var aarsagen. Den forvisning herom, som en rig, men sørgelig erfaring har gjort, har fundet sit udtryk i en lignelse: lægger man et raadent og et friskt æble sammen, da bliver ikke det raadne friskt, men omvendt. Saa ulige chancer har et godt og et daarligt menneske under sit samkvem. Ofte rettes der mod religiøst sindede mennesker og mod selve religionen beskyldning for overdreven ængstelighed og forsigtighed. Men hvor ilde anbragt en slig beskyldning vilde være i dette tilfælde, viser folks almene overbevisning os. Thi af folks midte udgaar mundheldene, og et af disse siger: „Slet omgang fordærver gode seder;“ et andet heder: „Sig mig, hvem du omgaaes, saa skal jeg sige dig, hvem du er!“

Faren for at bringes paa afveie i henseende til tro eller til seder vokser usigelig, naar man er bunden til „ulven i faareklæder“ ved venskabs eller kjærligheds baand, og i forhold til faren vokser pligten til at give agt.

Gud vil ikke have nogen som børn ind i himmelen, der ikke har tilkjæmpet sig denne i samvirken med den guddommelige naade, hvorfor Han tilsteder til alle tider fristelser, saavel udvortes som indvortes, der angriber snart forstanden, snart viljen eller sanserne. Paa den ande side ønsker Gud, at vi alle bliver frelste, og Han tillader derfor ikke, at fristelserne styrter over os uden betimeligt varsel, forat vi ikke altfor let skulde bukke under, idet vi stod uforberedte. Nei, Gud advarer os i tide: Vogt eder for de falske profeter og giv des næiere agt, jo mere de kommer under lysets skin. Og hvad der er hovedsagen: Vorherre tilføier, hvorpaa man kan se, om de er af Ham eller af den onde: „Paa deres trugter skal I kjende dem“ — man kan kjende dem derpaa, om deres gjerninger svarer til den uforanderlig sanddrues og alhelliges aand eller ei.

Nordmænds vaabenfærd til det hl. land.

Af
grev Paul Riant.

Paa Arnungernes lille tog fulgte et andet, der ved den omhu og den tid, der blev anvendt paa forbedelserne til samme, ved dets høie værdighed, ved de eventyr, som udmerker det, og ved det held, som kroner dets udfald, indtager den første plads iblandt de forskjellige jorsalafærd. — Det er den norske konge, Sigurd I. Jorsalafarers korstog. En uhyre berømmelighed omgiver fra begyndelsen af togets kongelige helt; han bliver hurtig en af de mest folkeyndede per-

soner i landets sagn; alt, hvad der har hensyn til hans karakter, eller staar i forbindelse med hans eventyr, er samvittighedsfuldt opbevaret af hans samtidige, og medens en fuldstændig taushed hersker i Nordens krøniker om de berømteste vikingers bedrifter i det 9de aarhundrede, medens ofte i det 13de og det 14de aarhundrede de skandinaviske aarbogsforfattere nøies med, i hvad der angaar togene til det hl. land, at henvise til ukjendte, nu tabte fortællinger, bevares sagaen om Sigurd Jorsalafarer, der foreviges af nationalstolt-heden, fuldstændig imod forglemmelse paa en tid, da saa mange andre er begravne i mørket. Hvad mere er, Nordens krønikers vidnesbyrd findes ved denne leilighed klart bekræftede af flere okcidentalske kilde-skrifter af et ikke ringe omfang.

Det er til det samme aar, da Sigurd kom paa tronen, at sagaerne tilbagefører tanken om korstoget og begyndelsen af de forberedelser, som det nødvendig-gjorde. Magnus Barfod III. var nylig død paa val-pladsen i Ulster i Irland (d. 24de august 1103). Hans kjæreste søn, Sigurd, som uaget sin unge alder regje-rede siden 1099 over det skandinaviske Skotland, under grev Haakon Paalsøns formynderskab, samler paa Ørkenøerne levningerne af sin faders krigshær og gaar med dem under seil til Norge, idet han dermed for-lader sit ø-kongerige og sin hustru Bjadmuin, som var en datter af den irske konge Muirkertach. I oktober maaned gaar flygtningerne iland i Trondhjem, og for at undgaa en strid mellem Sigurd, som allerede var beklædt med kongetitlen, og hans ældste broder Eysten, udvælger folket paa Gula-thing samtidig til konger Magnus's tre anerkjendte sønner Eysten I., Sigurd I. og Olaf barn IV. Eysten var kun fjorten aar, Sigurd var tretten og Olaf først tre aar. Det var første gang, at man saa kronen baaren paa en gang af tre hoveder, uden at riget derfor undergik nogen deling.

Det er til disse tre kongers unge og glimrende hof, medens de alle endnu var næsten børn, at der uaf-brudt ankom beretninger fra Arnungernes vaabenfælder, endvidere rygter om det store korstog og, som det heder hos forfatteren til Estoire de Eracles, „efterretning om landet hinsides havet, der nylig var erobret, og hvor man førte krig med Vorherres fiender“. Erik Eiogods triumferende reise og de æresbevisninger, som af keiser Alexis ydedes den hellige konge, var iøvrigt ikke lidet skikket til at vække kappelysten hos unge fyrster, der saa at sige fra vuggen af var vante til at døie sølivets farer under Magnus III.s talrige krige. De sidste udgaver af sagaen om Sigurd nævner imidlertid tillokkelsen af de med Arnungernes vaabenbrødre hjem-bragte rigdomme som den rette aarsag til korstoget, der skulde udrustes. Men selve Sigurds opførsel i Konstantinopel, de betydelige hjælpemidler, som efter-lodes af den salig konge, og de aristokratiske sedvaner, som begyndte at indsnige sig hos den norske adel, modsiger aldeles denne forudsætning. Det er mere sandsynligt at antage, at ønsket om at ligne Erik Eiogod i berømmelighed og at udmerke sig ved vaabendaad i fjerne lande har for Sigurd maattet være hans

mægtigste drivfjær. Denne grund anføres ogsaa af den gamle saga Morkinskinna, hvis paastand iøvrigt bekræftes ved de franske og spanske oversættelser af Vilhelm fra Tyrus. „I begyndelsen,“ heder det i sagaen, „da de tre brødre regjerede i forening, fattede Sigurd, tidligere end man ventede det, det ønske at drage til Jerusalem, og efter at han havde taget sin broder og sine bedste mænd med paa raad, aflagde han løfte derom (for at erhverve sig Guds barmhertighed og et godt, berømmeligt navn). Efter den salig konges død havde desuden landbo-aristokratiet, som ved Magnus III.s militære despoti var blevet tilsidesat, paany hævet hovedet; de gamle tilhængere af oprøreren Steigar Thore og familien Soles klienter var igjen blevne tagne til naade, og kong Eysten havde nylig egtet Thores egen datter. Landet var roligt og blomstrende, og intet var til hinder for, at krigshæren og lensmændene drog bort til fjerne lande for der at øve en tapperhed, som de vilde have kunnet finde anvendelse for i Norge under de uendelige borgerkrige, hvoraf landet sønderledes. Derfor bør man heller ikke undre sig over den folkegunst, hvori Sigurds planer synes at have staaet fra begyndelsen af; hans ældste og viseste raadgivere opmuntrede ham desuden til at blive fast i sine planer, og toget, som forberedtes, beholdt snart en i høi grad national karakter.

Planen til korstoget var bleven vedtagen af de to konger i løbet af vinteren 1104. Men der hengik en temmelig lang tid med forberedelserne til et saa langt tog. Nordmændene var fremfor alt et frit folk, og det var nødvendigt, at kongerne, hvor overtlydede de end kunde være om sine undersaaters tænkemaade, maatte umiddelbart paakalde folkets velvilje for at erholde af det de nødvendige krigsmænd og de uundværlige pengemidler, som udrustningen af en saa betydelig flaaede udkrævede. Det er dette resultat, de i det væsentlige opnaaede paa sin hyldingsreise; men der maatte endnu hengaa hele fire aar, dels for at fuldende forberedelserne til toget og dels for at lade Sigurd, hvor tidlig moden end hans tapperhed kunde være, oppebie en modnere alder, der kunde gjøre ham skikket til med myndighed at føre overkommandoen og personlig at lede korstoget. Det blev overensstemmende dermed vedtaget mellem Sigurd og Eysten, at denne sidste, som var mere bekjendt med landets lovgivning og iøvrigt var af en fredsommeligere karakter, skulde forblive i Norge for i den førstes fraværelse at føre regjeringens tømmer, medens han tillige med sine indtægter skulde hjælpe til at bestride de med toget forbundne udgifter. „For at vinde yndest hos Gud og folket begyndte de to brødre“, siger Agrip, „med at afskaffe de altfor tunge afgifter og byrder, som af gjerrige konger var paaførte landet.“ De unge fyrster, som ikke var i besiddelse af den hidsige Magnus III.s myndighed, gjengav saaledes folket de gamle friheder, som efter at være i aaret 1030 blevne ophævede af den danske konge Svend Alfafson, var tildels tilbagegivne, aar 1040, af Magnus den gode, og aar 1094 af Haakon I. Thoresfostre, men paany afskaffede, aar 1095, at Magnus III. til straf for det af Steigar Thore reiste oprør. Denne tilbagegivelse af gamle forrettigheder maatte nødvendig-

vis vinde kongerne folkets hengivenhed, saaledes som det ogsaa skede, og dermed tilskynde et stort antal frivillige til at ile at forene sig med Sigurd, da der nemlig forundtes korsfarerne endnu større indrømmelser end den øvrige del af folket. Henimod sommeren i aaret 1107 var alle forberedelserne fuldendte. Flaaden bestod af seksti store skibe, der var forsvarlig byggede, udrustede til krig og forsynede med levnetsmidler og krigsforraad. De frivillige var blevne omhyggelig udvalgte; man havde kun indrulleret prøvede krigsfolk eller saadanne, „som allerede havde foretaget reisen“. De udgjorde i alt ti tusend, og blandt dem var der et stort antal „lendirmenn“ eller rige lensmænd. Sigurds saga nævner ingen af dem; man ved kun, at det for størstedelen var „soldater, der var blevne gamle under den afdøde konges uendelige krige“. Andre historiske optegnelser har opbevaret os navnene paa tre iblandt dem, hvilke iøvrigt ikke hørte til armeens kjerne: en nordmand nemlig ved navn Aslak og kaldet med tilnavn hani eller hanen, og dernæst to islændere, den ene kaldet Arni Fjöruskeiv, hvis navn ofte forekommer i Sturlungernes saga, men som ikke havde erhvervet sig nogen særdeles berømmelse for tapperhed; den anden, Hámundr Thorvaldsson fra Vatnsfjord, nedstammede fra en mægtig islandsk familie og var sønnesøn af den berømte Halldórr Snorrason, der var Harald Haardraades skjald; Arni og Hámundr havde indgaaet forbund med hinanden og gik ombord i et skib, der var udrustet paa deres fælles bekostning. Endelig har man al grund til at tro, at den ene af kongens tre skjalde, Halldórr, med tilnavn Skvaldri eller den snakkesalige, ligeledes hørte med til korsfarerne. Skibene forsamlede sig i Hórdaland og rimeligvis i staden Bergen, som for henved et halvt aarhundrede siden var grundlagt, og hvis blomstrende forholde begyndte at udvikle sig. Eysten fulgte Sigurd ned til skibet, hvori han gik ombord. Sagaen lægger rørende afskedsord i munden paa de to brødre. „Denne reise, kjære broder,“ sagde Sigurd, „er bleven forberedet ved din omhu og paa din bekostning; derfor maa jeg ogsaa stræbe at mage det saa, at den kan i ett og alt faa et lykkeligt udfald, saa at den maa kunne erhverve os begge to stor berømmelighed her paa jorden og stor fortjeneste hos Gud.“ „Det vil lykkes dig, min broder,“ gjensvarede Eysten; „thi du lover jo at ville i alt vise dig som en tapper og høisindet mand; hvad mig angaar, da vil jeg i din fraværelse bestræbe mig for med klogskab at styre vort riges anliggender.“ Det var om høsten, at flaaen endelig forlod Bergen og styrede kursen til London. (Fortsættes.)

Ogsaa en missioneren.

„Tromsøs Stiftstidende“ for 3dje juli indeholder følgende meddelelse:

„Tyske missionærers grusomheder. Fra Adelaide meldes ifølge telegram fra London, at tyske missionærer i Sydaustralien har gjort sig skyldige i saa forfærdelige grusomheder mod de indfødte, at regjeringen har maattet indlede en undersøgelse.“

Saaledes missionerer ikke katolikkerne.

Et skudsmaal.

Protestanten major v. Wiszmann, Tysklands feirede kommissær i Østafrika, skriver et til offentliggjørelse bestemt brev til „Die Post“, dateret Lauterberg a. Harz, 6te juli, om missionerne i Afrika:

„Ophavet til alle drøftelserne af mine udtalelser om evangeliske missioner i Afrika maa søges i en samtale med redaktøren for „Münchener Allg. Ztg.“ og med en herre, der fra Ægypten skrev for „Times“. Begge herrer har blot holdt evangeliske og katholske missioner ud fra hinanden og som følge heraf overført mine anskuelser om de engelske missioner ogsaa paa de tyske, samtidig med, at mine udtalelser blev mer og mere forvanskede i bladene.

„Jeg erklærer altsaa, at min bebreidelse om at have drevet politik ingenlunde angaar de tyske missionærer [Naturligvis; eftersom disses politiseren, om den finder sted, er kongruent med Wiszmans. Red.].

„Værdien af de forskjellige missioner som forhaandenværende middel til at fremme kulturen i det tyske Østafrika var hovedemnet i min samtale med ovennævnte herrer. Paa dette omraade fortjener upaatvilelig den katholske mission paa langt hold forrang. Og saa udtaler jeg det som min anskuelse, at ikke blot de katholske missioners mangeaarige bestaaen og store erfaring er skyld heri, men ogsaa selve deres maade at ledes paa.

„Disciplinen i den katholske kirke forekommer mig at være hovedårsagen til de gode resultater, som de romerske missioner opnaar; den omstændighed, at de katholske missionærer drager ud for at virke lige indtil sit livs ende (hjemsendelse grundet paa sygdom er kun sjelden), og den kjendsgjerning, at den romerske kirkes gudstjeneste med sin udvortes optræden lettere gjør blivende indtryk paa den vilde end den evangeliske religions tarvelige former — deri ligger grunden til de romerske missioners langt større fremgang. Enhver, der har kjendskab til afrikaneren eller overhovedet til vilde folkeslag, maa give mig ret i, at man ikke kan vente forstaaelse af den kristelige kjærlighedsreligion hos folk, der staar paa saa lavt kulturtrin; at følgelig den rette maade at missionere paa maa bestaa i, at man opdrager den vilde til at blive et høiere væsen og derefter søger at bibringe ham forstaaelse af religionen.

„Dette tilstræber de romerske missioner, idet de følger grundsætningen: *Labora et ora* [arbeid og bed]! og ikke, som de evangeliske missioner gjør, bruger det valgsprog, der passer for folkeslag paa et høiere udviklingstrin: *Ora et labora* [Bed og arbeid]!

„Et andet yderst vigtigt punkt i rækken af de romerske missioners store resultater er opkjøbelsen af slavebørn — en trafik, der fra mange sider er gjort til gjenstand for angreb. Først og fremst er det at købe børnene allerede i og for sig en god gjerning, naar man betænker, hvad der ellers vilde blive af børnene, som slæbes langt bort fra sit hjem og fra sine forældre. Og dernæst sætter ndelukkende disse kjøb missionerne istand til at faa væsner under varetægt, der endnu lader sig lede og danne, saa der kan bringes noget ud af dem. Jeg kjender ingen evangeliske

missioner i Ækvatorial-Østafrika, der har et saadant materiale til sin raadighed. Selv der, hvor missionærererne betalte forældrene for at sende sine børn i undervisning hos missionærererne, om end blot for nogle timer, lod der sig dog ingen resultater opnaa. Jeg har lært unge missionærer at kjende, som var komne til Afrika, men bittert skuffede ønskede sig hjem igjen, hvor andre opgaver lovede dem et ganske anderledes lønnende arbeide.

„Med taksigelsesskrivelser fra tyske og engelske missionærer kan jeg godtgjøre, at jeg, langt fra at lægge de evangeliske missioner vanskeligheder eller hindringer i veien i Østafrika, tvertimod har understøttet dem paa al mulig maade. Men her og overalt vil jeg gjentage det, at jeg tror, at ved en rigtig ledelse kunde disse missioner yde uendelig mere, og at jeg skulde ønske de uhyre summer bedre anvendte, som efter min overbevisning ikke staar i noget forhold til, hvad de engelske missioner har at opvise af resultater. Jeg vil ikke gjerne gaa ind paa visse ting, som er forefaldne, og som netop i disse sidste aar kunde have bragt mig til at tabe interessen for de katholske missioner. Drøftelser angaaende denne sag passer bedre i en samtale med dem, hvem den direkte vedkommer.

„Jeg véd, at alle, som kjender Afrika — baade kjøbmænd og forskere og soldater, baade tyskere og englændere, eller hvilken nation de saa tilhører, er enige med mig paa de omtalte punkter.

„Ligesom jeg selv i mit nyeste verk „*Unter Deutscher Flagge quer durch Afrika*“, saaledes har ogsaa mange andre ytret sig; mange har undladt at gjøre det for ikke at blive draget ind i en polemik, der var dem ubekvem. Men dette standpunkt holder jeg for mer end falsk. Thi hvad kan være mere kjærkomment for mænd, der kjæmper for den kristelige sandhedsreligion, end en bedømmelse af deres virksomhed, fremsat af mænd, der har nøie kjendskab til deres virkefelt . . . ?“

Benedikt fra Nursia og hans amme.

Af

Fr. Paludan-Müller.

(Fortsat.)

Benedikt.

O hvad ser jeg!

Testamentet! Og vor frelsers
 Navn med guld paa bindet skrevet!
 Evangelier og epistler
 I den samme bog optegnet!
 Og med hvilken kunst og omhu
 Det er udført! Farveskriften
 Vekslen for hvert et afsnit;
 Rød Matthæus — blaa Johannes —
 O hvor yndigt! Titelbladet
 Smykt med fugle og med engle,
 Og blandt dem den gode hyrde
 Med sit fundne lam paa skuldren!
 O Cyrilla, dyrebare,

Ingensinde du en gave
Mere kjær mig kunde give!
Den skal følge mig i live,
Paa min vandring, hvor jeg gaar.

A m m e n.

Paa din festdag du den faar,
Til opmuntring og belønning
For din flittighed i skolen
Og andægtighed i kirken,
Hvortil selv jeg tidt var vidne.
Læs i denne bog et stykke
Hver en morgen, og lad stemme
Med din læsning liv og levnet —
Da, mit barn, jeg spaar dig lykke.

B e n e d i k t.

O Cyrilla, jeg har gjort det!
Daglig læste jeg mit stykke;
Klart i hu mig staar indprentet
Hvert et sprog af testamentet.
Men fortæl mig, paa hvad maade
Du den store skat har faaet.

A m m e n.

Det naturligt til er gaet:
Underhaanden jeg den købte
Af den pilgrim, som i vinter
Os ved juletid besøgte.

B e n e d i k t.

Han, som nylig hjem var kommen
Fra Jerusalem?

A m m e n.

Den samme,
Som tilsøs kom fra Ægypten
Og saameget os fortalte
Om den hellige Antonius
Eller Paulus, hvad han heder,
Og de andre fromme brødre,
Der i ørkenen ensomt leved
Og med grublen livet spildte.

B e n e d i k t.

Han ved denne skat sig skilte?

A m m e n.

Ja, for fire guld-denarer,
Hvortil høilig vist han trængte;
Thi hans skotøi og hans kappe
Fast i laser om ham hængte.

B e n e d i k t.

Skriftens ord for guld han bytted!

A m m e n.

Guldet dengang mest ham nytted,
Og for din skyld han det gjorde.
Men lad ham beholde skammen,
Og rul du din bog nu sammen!
Her imedens jeg for øie
Dig min store kurv vil stille,
Som ei mindre end den lille
Vist jeg tror, dig skal forneie.
Løft kun laaget!

B e n e d i k t.

End jo skatten
Skjules af et linnet dække —

A m m e n.

Det tør ikke bort du trække,
Førend jeg har holdt min tale.

B e n e d i k t.

Tak, du kjære! jeg vil høre. (Fortsættes.)

Jomfruen af Orleans.

(Sluttet.)

Folket hang ved Jeanne d'Arcs minde, og saaledes blev det en kvinde muligt, i længere tid at vinde tiltro, da hun udgav sig for den brændte jomfru. Paris's universitet afslørede dog bedragersken og lod hende sætte i fængsel.

Karl VII. havde forholdt sig ligegyldig overfor hele processen mod Jeanne. Men omsider begyndte samvittighederne at røre sig, og da Rouen var kommen i hans magt i 1450, saa gjorde han skridt til at give hende æresopreisning. Han lod nemlig vidneforhør optage, og processens dokumenter blev forelagte rets-kyndige mænd. En upartisk undersøgelse kunde kun afgive vidnesbyrd om nederdrægtighed hos hendes modstandere, brødefrihed hos hende selv.

Jeannes fader var død; hendes moder og brødre vendte sig til pave Kalixt III. for at faa fjernet skjendselen, som i manges øine hvilede over familiens navn. Straks udstedte paven et breve, ved hvilket han overdrog revisionen af processen til erkebisp Johan Juvenal d'Ursins, biskopen af Paris og inkvisitoren Johan Brehal. De fik ordre til at høre begge partier og derpaa fælde sin dom efter ret og retfærdighed.

7de november 1455 begyndte opreisningsprocessen; den varede tre fjerdingaar. 144 vidner blev afhørte, og det folk af enhver alder, af begge køn, af enhver stand, baade saadanne, som havde havt med hende at gjøre som barn, og saadanne, som havde været med hende i felten. Ogsaa hendes skriftefader, de to sortebrødre, der var hos hende i døden, den forrige domstols endnu levende besiddere, protokolføreren Manchon og betjenten Massieu blev forhørte. Der var baade venner og fiender.

Jeannes uskyldighed blev klart bevist, hendes fromhed, renhed, mildhed og ridderlige sindelag godtgjordes. 7de juli 1456 blev saa i Rouen den gamle, partiske dom erklæret for stridende mod sandhed og ret og derfor annulleret. Siden har man tiltænkt jomfruen en endnu større æresopreisning, idet Orleans's biskop Dupanloup foretog de indledende undersøgelser til at faa hende erklæret for salig af kirken. I 1875 overrakte han den hl. stol de vedkommende aktstykker. Og da der i 1888 var 32 franske kardinaler, erkebisper og bisper forsamlede i Orleans, indsendte de i fællesskab andragende til pave Leo XIII. om Jeannes salig-erklæring.

Æneas Sylvius, eller pave Pius II., gav i sine „Mindeværdige begivenheder“ af samtidens historie en

skildring af Jeanne og hendes virksomhed og kalder hende for en „underbar og forbausende jomfru.“ Pave Leo XIII. har vel endnu ikke fældet den endelige kjendelse; men ved et brev har han rost biskopen af Verduns iver for at reise hende et værdigt mindesmerke i Vaucouleurs, og selv sendt bidrag dertil. Shakespeares, Voltaires, Schillers og andre antikatholske forfatteres nedsettende skildringer af jomfruen af Orleans vil forhaabentlig snart blive slaede til jorden ved kirkens ufeilbare dom.

Indenlandske efterretninger.

Kongefamilien er reist hjem; men dronningen kom allerede igaar tilbage for at tage sit sommerophold paa Skaugum.

En tysk eskadre paa 1 avisodamper og 14 torpedo-baade ankom til Stavanger forrige fredag og sluttede sig derpaa til keisereskadren. Den samlede flaaede, 27 skibe, er ankommen til Bergen og ankrede paa Puddefjorden i onsdags. Keiseren har været søsyg.

Den norske handelsflaaede udgjorde ved udgangen af 1889 590 dampfartøier og 6693 seilfartøier, tilsammen drægtige 1,611,272 tons. I aarets løb var den vokset med 50 fartøier og 76,723 tons.

Borgerlig vielse er i Kristiania meddelt 101 par i det forløbne halvaar.

Kjæk gut. Under den voldsomme storm i torsdags kæntrede ved Grimstad en baad, hvori foruden føreren en ung pige vilde sætte over Grosfjord. Trods den ubetingede livsfare roede den 12-aarige Henrik Holvigen ud med sin sjægte og reddede pigen, derpaa frelste han i en næste tur manden.

Hvalfangsten ved Finmarken har i aarene 1881—89 givet et udbytte af 5802 hvaler eller halvsyvende hundrede om aaret.

Omkomne ved ulykkestilfælde er i de sidste 50 aar over 51,000 mennesker i Norge, deraf aarlig 736 ved drukning.

Søuheld. Bark „Oktavia“ af Egersund sank i onsdags udenfor hjemstedet. Mandskabet frelstes.

Udenlandske efterretninger.

Fra Rom meddeles, at underhandlingerne mellem Vatikanet og Rusland har ført til, at samtlige til Sibirien deporterede katholske geistlige vil faa sin frihed.

Maurus Wolter, erkeabbed for benediktinermunkenes Beuroner-kongregation, hvilken han med sin broder, abbed Placidus Wolter af Maredzous, har grundlagt for ca. 30 aar siden, er afgaaet ved døden. Navnlig ved sin malerskole og sin koralmusik er den udmærkede kongregation bleven berømt.

Adam Mickiewicz, den største polske digters levninger er med stor festlighed bisatte i Krakaus domkirke, hvorhen de er bragte fra Montmorency. En menneskemasse paa over 100,000 deltagere var med til bisættelsen. I den tale, professor Tarnowski holdt ved baaren foran domkirken, heder det: „Mickiewicz var en konge og herre, en arving til alt det store i folket, som i verdensbegivenhederne har fundet og forkyndt Guds tanker, lov og ret. Hans digtning er ypperste-

prest for sandhed og kjærlighed, for martyrie og haab endog under saa sørgelige forhold, som de ellers intetsteds er forekomne. Ham, en lithauer, hilser fra gravene her vor første lithauer, Jagiello, som under korsets banner formælede Polen med Lithauen.“ Omtrent 20,000 kranser var sendt rundtomkring fra; 100 af dem var af sølv og 7 af guld. Mickiewicz døde i 1852.

I Wien har jøderne i lang tid huseret, ligesom overhovedet deres indflydelse i Østerrige er kun altfor stor. Nu skriver et wiensk jødeblad: „Den sociale sumpluft har trykket ethvert bryst, al foretagsomhed forsvandt, alle byens forsøg paa at løfte sig fra ufæret har været frugtesløse — det har seet ud, som om Wien har været under en forbandelse. Interessant vilde det være at optage statistik over de gamle Wiener-familiers bevægelser for at faa rede paa, hvormange af disse patriciere er blevne styrtede i elendigheden med tab af enten sin formue eller sin sociale stilling.“

Til krigsflaadevæsenet er der i de sidste 20 aar udgivet af England 4,335,916,000 francs, af Frankrige 3,636,052,000, af Rusland 1,979,640,000, Italien 1,101,165,000, Tyskland 1,000,742,000 og Østerrige 470,151,000.

Et vandrende bjerg, befinder sig i Oregon; det bevæger sig temmelig hurtigt fremad samtidig med, at det synker.

En koncertduel finder sted i New-York mellem Eduard Strausz og Nathan Franko. Hver af dem opstiller et program, som den anden skal udføre med sit orkester, og de musikkyndige indbudte tilhørere skal dømme. De to orkestrer spiller vekselvis.

Utilfredshed med ringe lønning fremkaldte sidst i mai mytteri paa en kinesisk krydser. Matroserne dræbte 3 soldater; men siden blev 15 af de mest fremragende urostiftere dømt til døden og skudt.

Giftige sop har i London kostet en moder og hendes tre børn livet.

Lynnedslag i en kirke i Pavia har dræbt to prester og saaret flere folk.

Ved de armeniske skismatikeres uroligheder mod tyrkerne i Erzerum er omkring 300 mennesker dræbte.

Paa offentlig gade er i Cettinje fyrsten af Montenegro fætter, der var gardens kommandant, myrdet; folket tog straks blodhevn over morderen.

En røverbande paa 32 velstaaende personer i Arta er dømt til tugthus fra 5—30 aar.

I London er der forefaldet grove optøier blandt politiets og postvæsenets bestillingsmænd og ligeledes ved en af garderegimentets batailloner.

En explosion har fundet sted i en kulgrube ved Dunbar (Pennsylvanien). 31 mand fandtes dræbte, og om andre 26 næredes ringe haab.

Under en storm i søndags og mandags er mindst 16 fiskefartøier gaaede tilgrunde med 52 mænds besætning, telegraferes der fra Ostende.

Et sammenstød paa banen ved Louisville har kostet 21 lystreisende livet.

Uregelmæssigheder ved bladets tilstilling bedes uopholdelig meldte til ekspeditionen, Akersveien 4.

Katholsk litteratur,

at faa i enhver boghandel, gennem St. Olafs-trykkeri (Kristiania, Akersveien 4) og alle katolske prester.

Bonne- og andagtsbøger.

<i>Arnold</i> : Om efterlignelsen af Jesu hl. hjerte	1,50	kr.
<i>Boudreaux</i> : Himlens lyksaligheder	1,50	"
<i>Crasset</i> : Passionsandagt	0,50	"
Den hl. Aloysius, eller 6 søndages andagt	0,30	"
Deutscher Gebetbuch	0,50	"
Folkebibelen (illustreret)	1,00	"
Forberedelse til den første hl. kommunion	0,25	"
Fuldstændig bønnebog for katolske kristne	2,00	"
do. do. indb.	3,00	"
<i>Hagemann</i> : Herrens bøn, eller fadervor	0,25	"
Jesusbarnet	0,40	"
<i>Lichtle</i> : Den bedende kristen, indb. i 1 bind	3,00	"
do. indb. i 2 bind	3,50	"
Maimaaned	0,60	"
do. indb.	0,90	"
<i>Thomas a Kempis</i> : Kristi efterfølgelse	1,50	"
do. indb.	3,00	"
Tre korsvei-andagter	0,20	"
Via crucis, eller korsveisandagt	0,20	"

Skolebøger.

<i>Deharbe</i> : Katholsk katekismus	0,50	"
do. indb.	0,75	"
— Lærebog i den katolske religion, indb.	1,00	"
Deutscher Katechismus	0,50	"
<i>Hagemann</i> : Læsebog i modersmaalet	3,00	"
<i>Lichtle</i> : Sange og lege	0,60	"
<i>Schuster</i> : Bibelhistorie med billeder	1,50	"

Lærebøger og kontroversskrifter.

<i>Döllinger</i> : Morten Luther	0,75	"
<i>Grüder</i> : Det protestantiske og det katolske trosprincip	1,00	"
<i>Hagemann</i> : Aabent brev til kristelige forældre om børneopdragelsen	0,15	"
— En underbar og urokkelig kjendsgjerning som indlæg mod vantroen	0,25	"
— Et religiøst billede og en ubodfærdig synders omvendelse	0,10	"
— Et venligt ord om ungdommens lektüre	0,10	"
— Kristendom og frihed	0,10	"
— Socialisme og liberalisme	0,10	"
<i>Hammerstein</i> : Edgar, eller fra vantroen til den fuldkomne sandhed	1,00	"
— Mester Breckmann	0,75	"
<i>Hansen</i> : Luther og Grundtvig	0,50	"
<i>Holfeldt-Houen</i> : Dr. M. Luthers lære om retfærdiggjørelsen	1,00	"
do. do. indb.	1,50	"
— Vore fædres tro, eller den katolske kirkes lære og skikke, frit efter kardinal Gibbons	3,00	"
<i>Holstein</i> : Evangelisk-luthersk	1,00	"
<i>Jacquemet</i> : Den apostoliske lære, uddragen af bibelen, 2den udgave	0,20	"

<i>Karup</i> : Den katolske kirke i Danmark	0,50	kr.
<i>Kofoed-Hansen</i> : Skriftemaalet	0,65	"

Kristelige smaaskrifter:

Nr. 1, <i>Dr. Failize</i> : Kirkens væsen og vore pligter mod den	0,10	"
Nr. 2, <i>Pave Leo XIII.</i> : Det kristelige liv	0,10	"
Nr. 3, <i>14 katolske biskoper</i> : Et forsvarsord	0,10	"
Nr. 4, <i>Ortved</i> : Bibelen i den katolske kirke	0,10	"
Nr. 5, <i>Pave Leo XIII.</i> : De kristnes borgerpligter	0,10	"
<i>Lichtle</i> : Den katolske tros lære og dens vrængebillede	0,50	"
<i>Manning</i> : Vatikaner-konciliet sande historie	1,00	"
<i>P. P.</i> : Er romersk-katolsk egte evangelisk?	1,50	"
— Til forsvar for sandheden:		
Nr. 1, Kristi kirke	0,25	"
Nr. 2, Hierarkiet	0,25	"
Nr. 3, 54 af prof. dr. theol. H. Scharling's misforstaaelser af katolsk lære og praksis	0,75	"
Nr. 4, Trøskilderne	0,25	"
<i>Roh</i> : Hvad er Kristus?	0,50	"
<i>Ségur</i> : Aftentimer, eller letfattelige belæringer om religionens sandheder	1,00	"
<i>Stub</i> : Dr. Grauls forvanskninger	0,50	"
— Ledsagelse fra fordomme til religiøs sandhed, 2den udgave	1,00	"
— Om religionsfrihed og oplysning i Norge	0,20	"
— Protestantiske lægfolks og geistliges forskellige slags uvidenhed	0,50	"
<i>Wingerath</i> : Sikkerhedskatekismus, eller spørgsmaalsbog til vern mod det moderne hedenskabs vildfarelser	1,25	"

Underholdningsbøger.

<i>Asgrimssonar</i> : Lilja	0,30	"
<i>Conscience</i> : Rekruten	0,25	"
Den hl. Zita	0,25	"
En liden bog om den hl. Ansgar	0,35	"
En rig arving	0,20	"
Fredløs	0,25	"
<i>Hirschfeld</i> : Et mørkt øieblik	0,25	"
Karl den danske	0,25	"
Lucilia og Dionysius. Keiser og pave	0,50	"
<i>Rivière</i> : Le chantre de Lilja	0,30	"
„St. Olaf“, aargang 1889	3,00	heftet
<i>Stolz</i> : Den hl. Elisabeth (med billeder)	0,60	"
— Den hl. Germana	0,25	"
— Engelens hilsen	0,50	"
— Guds billedbog	0,50	"
— Reise i det hl. land	1,25	"
<i>Thiele</i> : Troens triumf	0,50	"
Under polititilsyn	0,50	"
<i>Waser</i> : Den hl. Aloysius af Gonzaga	0,30	"
<i>Wiseman</i> : Fabiola, eller katakombernes kirke, indb.	5,50	"
<i>Wolfram</i> : De sidste karthusere	0,20	"